

Formatie 2018 Arbeidsmigratie

Te betrekken bij de themabespreking Vitale Economie

Inleiding

Arbeidsmigratie is een belangrijk economisch vraagstuk. In de Metropoolregio Eindhoven is de afgelopen jaren de inzet van internationale arbeidsmigranten sterk gegroeid. Naar schatting zijn er binnen het MRE-gebied 50.000 arbeidsmigranten actief, waarvan circa 10% in Helmond.

Ondanks ontwikkelingen in de herkomst van EU-arbeidsmigranten is de groep arbeidsmigranten met een Poolse achtergrond nog altijd veruit het grootst. De beeldvorming rondom dit onderwerp is sterk. Dit blijkt ook in Helmond met de tijdelijke huisvesting van 100 arbeidsmigranten in de wijk Rijpelberg. Voor bestuurders en beleidsmakers blijkt het vraagstuk met name op het vlak van huisvesting te liggen, maar ook als het gaat om arbeidsomstandigheden en participatie liggen er uitdagingen.

Onderzoek PON in opdracht van MRE

In opdracht van de Metropoolregio Eindhoven heeft het onderzoeks- en adviesbureau het PON in maart 2018 het rapport 'Van zorg naar sturing' opgeleverd waarin het vraagstuk rond arbeidsmigranten is beschouwd als het gaat om werken, wonen en participatie. Wat betreft het thema **werken** heeft dit onderzoek opnieuw laten zien dat de inzet van internationale arbeidsmigranten vanuit een economisch perspectief naast kansen ook aanleiding geeft tot ongewenste praktijken en misstanden. Als het gaat om **wonen** is de algemene conclusie dat de organisatie van goed georganiseerde en kwalitatief goede (flexibele) huisvesting voor arbeidsmigranten niet goed van de grond komt. Onder meer omdat voorzieningen onvoldoende aansluiten op de feitelijke (flexibele) huisvestings- en arbeidspatronen van arbeidsmigranten. Voor **participatie** is weinig beleidsmatige aandacht. Er is echter wel behoefte en belang om dit thema op de agenda te zetten.

Het onderzoek van het PON laat zien dat er in de MRE kennis, visie, ervaring en een samenwerkingsstructuur is ten aanzien van arbeidsmigratie. De vraag is echter of er echt sprake is van een gedeelde visie en urgentie. Het lijkt erop dat niet overal voldoende eigenaarschap wordt genomen en daadkracht wordt getoond. Als het gaat om de uitvoeringspraktijk dan lijken gemeenten sterk incident gedreven; ze gaan pas iets doen als er een concrete vraag op tafel komt. In die zin zijn zij over het algemeen niet proactief. Het vraagstuk wordt ook onvoldoende integraal opgepakt, maar als een vraagstuk dat vooral (uitsluitend) wonen betreft. Daarnaast lijken gemeenten onvoldoende gericht op kansen (economie), vragen en oplossingen op langere termijn. De algemene aanbevelingen zijn om de gemeentelijke rol te verstevigen vanuit een integrale benadering, subregionale samenwerking op maat te concretiseren en de grote kaders op MRE- niveau in te richten, evenals het delen van kennis.

Volgens de onderzoekers van het PON is het van belang om huisvesters, bedrijven, uitzendbureaus en inwoners te betrekken bij de aanpak van het totale vraagstuk. Het PON doet ook een aantal concrete aanbevelingen, zoals het inrichten van een

informatiepunt voor arbeidsmigranten, het oprichten van een regionaal expertteam en het versterken van de rol van de woningcorporaties.

Vigerend beleid

- Het beleidskader huisvesting arbeidsmigranten in Helmond dateert uit 2011, op basis van de analyse in het regionale rapport 'Een goed (t) huis in Zuidoost-Brabant' van de Stuurgroep Huisvesting Arbeidsmigranten Samenwerkingsverband Regio Eindhoven. Kern van dit beleidskader is dat de huisvesting van arbeidsmigranten moet voldoen aan wet- en regelgeving, uitgegaan wordt van lokale behoefte, zoveel mogelijk registratie van arbeidsmigranten in de Basisregistratie Personen (BRP), en werkgevers primair verantwoordelijk zijn voor de huisvesting van werknemers, waarbij als uitgangspunt geldt ontkoppeling van werken en wonen. Indien wonen bij de werkgever plaatsvindt kan dit slechts onder strenge voorwaarden op het gebied van veiligheid, kwaliteit en tegen een maximum huurbedrag.
- Eind 2013 heeft de gemeente Helmond ingestemd met de Tweede Regionale Verklaring arbeidsmigranten in Zuidoost-Brabant. Op grond van deze verklaring heeft de gemeente een taak om 'te sturen op goede en passende huisvesting' voor arbeidsmigranten. Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen:
  - Reguliere huisvesting: verblijf langer dan 1 jaar (permanent);
  - Midstay: verblijf langer dan 4 maanden;
  - Shortstay: verblijf korter dan 4 maanden.De eerste vorm van huisvesting vindt plaats binnen de reguliere woningmarkt. De tweede en derde vorm vindt veelal plaats in de vorm van onzelfstandige eenheden.
- In 2012 heeft het ministerie van BZK een Nationale Verklaring huisvesting EU migranten getekend met een aantal betrokken partijen (gemeenten, woningcorporaties, werkgevers en vakbonden). Hieruit is het programma flexwonen voor arbeidsmigranten voortgekomen. De regio Eindhoven is één van de 9 pilot regio's
- De afgelopen jaren heeft de gemeente Helmond, in persoon van wethouder Stienen invulling gegeven aan het voorzitterschap van de regionale stuurgroep arbeidsmigranten.
- Het rapport "Aanpak omstandigheden arbeidsmigranten Peelland 2015 – 2016" vermeld een aantal van 2.273 geregistreerde arbeidsmigranten in de gemeente Helmond. Er mag ervan uitgegaan worden dat dit aantal hoger is omdat niet iedere arbeidsmigrant zich laat registreren.